

Runo Axelsson
2011-05-06

UTVECKLING AV FORSKARMILJÖ KRING SAMVERKAN

En första avrapportering februari – maj 2011

Litteratur om samverkan

Uppdraget inleddes med en genomgång av olika vetenskapliga tidskrifter om organisation, hälsa och välfärd, samt tidskrifter med speciell inriktning mot forskning om samverkan, till exempel International Journal of Integrated Care och Journal of Interprofessional Care. Denna genomgång har framför allt inriktats på att finna artiklar som rapporterar svensk forskning om samverkan sedan 2000. Detta har kompletterats med en genomgång av doktorsavhandlingar och övriga vetenskapliga publikationer inom området.

En förteckning över publikationer om samverkan 2000-2011 finns som en bilaga till denna rapport. De vetenskapliga tidskrifterna kommer att bevakas fortsättningsvis, liksom nya avhandlingar, böcker och forskningsrapporter inom området.

Förutom den vetenskapliga litteraturen om samverkan har även gjorts en genomgång av den grå litteraturen på området, det vill säga rapporter från statliga utredningar, samt olika lokala, regionala och nationella utvecklingsprojekt med inriktning mot samverkan.

Flera statliga utredningar, departementspromemorior och propositioner har behandlat samverkan som en strategi för att kraftsamla omkring olika områden, till exempel energiförsörjning, miljövard, samhällsplanering, samt olika former av krisberedskap och krishantering. Ett flertal utredningar har också behandlat samverkan som en strategi för att förbättra samhällets stöd och service till äldre, funktionshindrade, psykiskt sjuka, missbrukare, samt utsatta barn och ungdomar. Dessutom har en rad utredningar föreslagit olika försöksverksamheter med samverkan i arbetslivsinriktad rehabilitering. Den senaste utredningen på detta område har också lett till en lagstiftning om frivillig samverkan i samordningsförbund.

Det finns ett stort antal rapporter från Socialstyrelsen om samverkan, till exempel i samband med habilitering, rehabilitering och psykisk hälsa, samt samverkan kring barn som far illa. Det finns också rapporter om samverkan mot hedersrelaterat våld, samverkan kring ungdomar med Aspergers syndrom och samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning.

Flera av dessa rapporter har utgivits tillsammans med Sveriges kommuner och landsting (SKL). Dessutom har SKL publicerat egna rapporter om samverkan, till exempel samverkan mot organiserad brottslighet, samverkan inom arbetsmarknads- och sysselsättningspolitiken, samverkan för att förbättra samhällets stöd till barn, samt samverkan mellan kommuner i vatten- och avloppsfrågor. SKL har också föreslagit en försöksverksamhet med en ”gemensam ingång” till arbetsförmedlingen, försäkringskassan och kommunernas ekonomiska bistånd, arbetsmarknads- och flyktingverksamhet. Dessutom bedriver SKL en försöksverksamhet med modellområden för samverkan kring utsatta barn och ungdomar. Denna försöksverksamhet leds för övrigt av en forskare som har disputerat vid Karolinska institutet på en avhandling om samverkan i flyktingmottagande (Fredrik Lindencrona).

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har gjort en sammanställning och en kritisk analys av olika utvärderingar som gjorts av den verksamhet som bedrivits i samverkan med anknytning till arbetslivsinriktad rehabilitering, framför allt i form av ”fyrpartssamverkan” och samordningsförbund. Denna rapport har skrivits av en handläggare som tidigare har disputerat på en avhandling om samverkan inom arbetslivsinriktad rehabilitering (Jenny Kärrholm).

Även den grå litteratur som produceras om samverkan inom olika områden kommer fortsättningsvis att bevakas inom ramen för detta uppdrag. Den kommer dock inte att redovisas på samma sätt som den vetenskapliga litteraturen.

Pågående forskning om samverkan

Vid sidan av litteraturgenomgången har även gjorts en genomgång av pågående forskningsprojekt som finansieras av olika forskningsråd och som har en inriktning mot samverkan. Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS) finansierar för närvarande inget forskningsprojekt som direkt handlar om samverkan, men Vetenskapsrådet finansierar ett projekt om case management inom äldreården (Ingalill Rahm Hallberg) och Vinnvård finansierar ett projekt om logistikdrivet förbättringsarbete i vård och omsorg (Mats Brommels). Inom FAS, Vetenskapsrådet och Vinnvård finns också flera projekt som mer indirekt kan beröra samverkan inom olika välfärdsområden.

Forskningsrådet Formas finansierar flera projekt om samverkan, men framför allt inom samhällsplanering, miljövård och energieffektivisering, till exempel ett projekt som bedrivs av Chalmers och Handelshögskolan i Göteborg och som handlar om samverkan för ett uthålligt resursutnyttjande. KK-stiftelsen och Riksbankens Jubileumsfond finansierar inte något forskningsprojekt om samverkan, men däremot har KK-stiftelsen en satsning på ”samproduktion” av kunskap mellan universiteten och näringslivet. Vid sidan av forskningsråden finansierar även VINNOVA flera projekt om samverkan mellan universitet och näringsliv i utveckling av innovationssystem och innovationsmiljöer.

För att identifiera ytterligare forskning om samverkan som pågår på olika håll i landet har en genomgång gjorts av hemsidorna för olika universitet och högskolor, samt relevanta ämnesinstitutioner och forskningsinstitut med anknytning till dessa. Det har inte varit så lätt att hitta pågående forskning om samverkan, eftersom den kan dölja sig under många olika rubriker, men följande projekt och institutioner har identifierats:

- Vid Luleå tekniska universitet har tidigare funnit en del forskning om samverkan i arbetslivsfrågor, som bland annat har resulterat i en doktorsavhandling om samverkan och nätverksorganisering (Johan Hörnemalm, 2008). Det verkar dock inte finnas någon pågående forskning med denna inriktning.
- Vid Umeå universitet bedrivs en del forskning om gränsöverskridande organisering av välfärdstjänster vid Handelshögskolan (Ulrica Nylén), samt forskning om specialisering och integration i organisering av social omsorg vid Institutionen för socialt arbete (Björn Blom, Owe Grape och Stefan Morén).
- Vid Mittuniversitetet, Campus Östersund, finns en forskargrupp i rehabiliteringsvetenskap som bland annat studerar olika former av samverkan i arbetslivsinriktad rehabilitering, till exempel case management och systematiska flerpartsmöten (Alf Bergroth, Björn Jakobs-

son, Sven-Uno Marnetoft och John Selander). Denna forskning bedrivs i samarbete med rehabiliteringsmedicin vid Karolinska institutet. Detta samarbete har resulterat i flera avhandlingar om arbetslivsrehabilitering och åtminstone två av dessa har en inriktning mot samverkan (Jenny Kärrholm, 2007; Björn Jakobsson, 2008). Vid Campus Östersund har tidigare också funnits en del sociologisk forskning om samverkan mellan organisationer, till exempel inom äldreomsorg (Klas Borell och Roine Johansson), men det är oklart om det fortfarande pågår sådan forskning vid Mittuniversitetet.

- Vid Uppsala universitet bedrivs en del forskning i socialmedicin om rehabilitering och återgång i arbete, som bland annat har berört samverkan mellan myndigheter (Bengt Arnetz). Det finns också forskning om samverkan mellan privata och offentliga organisationer vid Företagsekonomiska Institutionen (Kerstin Sahlin Andersson).
- Vid Stockholms universitet, Institutionen för socialt arbete, finns en del forskning om organisering av omsorgstjänster (Marta Szebehely), som kan handla om samverkan. Institutionen samarbetar också med Institutet för framtidsstudier, där det bland annat bedrivs forskning om organisering av välfärdsstaten (Renate Minas). Det är dock oklart hur mycket av denna forskning som har en inriktning mot samverkan.
- Vid Stockholms centrum för forskning om offentlig sektor (SCORE), som drivs av Stockholms universitet och Handelshögskolan i Stockholm, har tidigare bedrivits en del grundforskning om offentlig styrning och organisation, som bland annat har behandlat ”metaorganisationer” (Göran Ahrne och Nils Brunsson). Det är oklart om det fortfarande pågår forskning med denna inriktning, eftersom de två ledande forskarna har lämnat enheten.
- Vid Karolinska institutet finns det tidigare nämnda forskningsprojektet om logistikdrivet förbättringsarbete inom vård och omsorg, samt en del forskning om samverkan mellan psykiatri och socialtjänst vid Medical Management Centre (Mats Brommels, John Øvretveit och Johan Hansson). Dessutom bedrivs en stor utvärdering av olika samverkansförsök inom äldreomsorgen vid Aging Research Center (Mats Thorslund). Forskare från rehabiliteringsmedicin (Jan Ekholm och Kristina Schöldt Ekholm) har, som tidigare nämnts, varit inblandade i avhandlingar om samverkan som producerats av forskare från Mittuniversitetet. Den tidigare nämnda avhandlingen om samverkan i flyktingmottagande (Fredrik Lindencrona, 2008) har producerats vid Karolinska institutet.
- Vid Kungliga tekniska högskolan (KTH) finns en del forskning om samverkan i samhällsplanering (Göran Kars), samt forskning om innovationer i arbetslivet som bland annat behandlar samverkan (Marianne Ekman).
- Vid Mälardalens högskola finns en del forskning om teamarbete i samband med olika välfärdstjänster. I detta sammanhang studeras bland annat ”samarbetshälsa”, det vill säga hur ett effektivt samarbete kan leda till välbefinnande (Håkan Sandberg).
- Vid Örebro universitet bedrivs forskning om interprofessionell och interorganisatorisk samverkan kring personer med funktionsnedsättning av en forskargrupp vid Institutet för handikappvetenskap (Berth Danermark, Per Germundsson och Ulrika Englund). Institutet har verksamhet även vid Linköpings universitet. Vid sidan av handikappfrågorna har forskare från Örebro (framför allt Berth Danermark) skrivit mycket om samverkan som ett generellt samhällsfenomen. En avhandling om sociala representationer och interprofessionell samverkan har också nyligen publicerats (Per Germundsson, 2011).

- Vid Linköpings universitet finns en del forskning om samverkan även vid Rikscentrum för arbetslivsinriktad rehabilitering (Kerstin Ekberg och Tommy Svensson). Denna forskning har bland annat resulterat i en avhandling om interorganisatorisk samverkan i rehabilitering (Christian Ståhl, 2010). Dessutom finns en forskare som tidigare disputerat på en avhandling om samverkan vid Institutionen för ekonomisk och industriell utveckling (Rebecca Stenberg). Det är dock oklart om det för närvarande bedrivs någon forskning om samverkan vid denna institution.
- Vid Högskolan i Jönköping finns en del forskning om kvalitetsförbättring och ledarskap inom hälsa, vård och omsorg i samarbete med landstinget och kommunerna i länet. Bland annat finns ett projekt om interprofessionell samverkan, som bedrivs i samarbete med universitetet i Linköping (Susanne Kvarnström).
- Vid Karlstads universitet finns Centrum för tjänsteforskning (CTF), som bland annat har gjort en utvärdering av samverkan mellan myndigheter i form av gemensamma servicekontor (Martin Fransson och Johan Quist). Vid institutionerna för folkhälsovetenskap och socialt arbete finns även en del forskning om sjukskrivning, som bland annat har berört frågor om samverkan (Staffan Jansson och Bengt Starrin).
- Vid Lunds universitet, Socialhögskolan, bedrivs forskning om frivilliga organisationer som även omfattar deras samverkan med olika myndigheter (Anna Meuwisse och Håkan Johansson), samt forskning om case management inom vård och omsorg för äldre (Staffan Blomberg). Vid Institutionen för hälsa, vård och samhälle finns också det tidigare nämnda projektet om case management inom äldreården (Ingalill Rahm Hallberg), som bedrivs i samarbete med Vårdalinstitutet. En avhandling om case management för psykiskt funktionshindrade har tidigare producerats vid samma institution och i samarbete med Vårdalinstitutet (Tommy Björkman, 2000).
- Vid Ekonomihögskolan i Lund bedrivs en del forskning med inriktning mot public management, som bland annat handlar om samverkan (Anders Anell och Jan-Inge Lind). Vid Campus Helsingborg har ekonomihögskolan också en institution för service management, där det bedrivs en del forskning om management över organisatoriska och professionella gränser (Jan Persson och Ulrika Westrup). Denna forskning har tidigare resulterat i en avhandling om gränsöverskridande styrning i social verksamhet (Ulrika Westrup, 2002).
- Vid Malmö högskola finns ett forskningsprojekt om professions- och myndighetssamverkan i offentlig tjänsteproduktion, som framför allt handlar om samverkan i arbetslivsinriktad rehabilitering (Mikael Ottosson). Det finns också en forskningsplattform med inriktning mot närsjukvård, samt ett projekt om Scantias omställningsstrategier som bland annat handlar om samverkan mellan olika industriella aktörer (Per Sederblad). Dessutom finns ett projekt om nätverk och partnerskap i stadsutveckling (Peter Parker).
- Vid Göteborgs universitet, Institutionen för socialt arbete, bedrivs forskning om samverkan inom psykiatri (Staffan Johansson, Monica Nordström och Andreas Liljegren), samt inom äldreomsorg (Anna Dunér). Denna forskning bedrivs i samarbete med Vårdalinstitutet. Vid institutionen bedrivs även forskning om samverkan inom andra delar av välfärdsystemet, till exempel samverkan mellan skolan, socialtjänsten, barn- och ungdomspsykiatri (Anette Bolin och Camilla Blomqvist). Det finns också en hel del forskning om samverkan och välfärdsstatens organisation (Rafael Lindqvist). Vid Förvaltningshögskolan bedrivs forskning om integrering och teamarbete i vård och omsorg, samt samverkan på olycksplatser (Johan Berlin och Eric Carlström) i samarbete med Vårdalinstitutet och

Högskolan Väst. Vid Psykologiska institutionen finns dessutom en del forskning om multidisciplinära team (Ingela Thylefors och Olle Persson). Vid Sahlgrenska akademien har det tidigare också bedrivits forskning om samverkan, som resulterat i en avhandling om arbetslivsinriktad rehabilitering (Eva-Lisa Hultberg, 2005).

- Vid Handelshögskolan i Göteborg bedrivs teoriutveckling omkring aktörsnätverk (Barbara Czarniawska) och forskning om samverkan i olika sammanhang, till exempel brottsbekämpning, pandemiberedskap och kunskapsöverföring i samband med nya läkemedel. Denna forskning har bland annat resulterat i en avhandling om samverkan inom äldreomsorgen (Kajsa Lindberg, 2002). En avhandling om organisatoriska gränser och olika samverkansprojekt i offentlig sektor har också nyligen producerats i samarbete med Högskolan i Borås (Mikael Löfström, 2010).
- Vid Chalmers tekniska högskola, Institutionen för teknikens ekonomi och organisation, bedrivs forskning om samverkan i komplexa byggprojekt och industriella nätverk. Detta har resulterat i en rad publikationer som bland annat behandlar konflikter och förtroendeskapande processer i samverkan (Anna Kadefors).
- Vid Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV) i Göteborg finns en forskargrupp som studerar intersektoriell samverkan, framför allt inom arbetslivsinriktad rehabilitering men även i integrerad hälso- och sjukvård samt folkhälsoarbete (Johanna Andersson, Susanna Bihari Axelsson, Andrea Eriksson och Bengt Åhgren). Dessutom bedrivs också forskning om samverkan i samband med närsjukvård (Lars Edgren). Tre avhandlingar med inriktning mot samverkan har producerats under senare år (Elisabeth Willumsen, 2006; Bengt Åhgren, 2007; Ulla Wihlman, 2009) och flera avhandlingar med denna inriktning är på gång. Forskare från NHV har även varit inblandade i den tidigare nämnda avhandlingen om samverkan i flyktingsmottagande som producerats vid Karolinska institutet.

Med reservation för att det kan vara svårt att hitta forskning om samverkan, eftersom den kan uppträda under andra rubriker, kan konstateras att det finns en hel del forskning med anknytning till samverkan på olika håll i landet, men inte så mycket forskning som är specifikt inriktad mot samverkan som fenomen. En stor del av forskningen om samverkan verkar vara koncentrerad till olika institutioner i Göteborg (Institutionen för socialt arbete, Förvaltningshögskolan, Handelshögskolan, Chalmers, NHV och Vårdalinstitutet). Flertalet publikationer inom området kommer också från forskare och forskargrupper i Göteborg. Utanför Göteborg finns sådan forskning framför allt i Stockholm (olika institutioner vid Karolinska institutet), Örebro (Institutet för handikappvetenskap) och Östersund (Mittuniversitetet).

Det finns mest forskning om samverkan i arbetslivsinriktad rehabilitering, vilket är naturligt med tanke på den omfattande försöksverksamhet med olika former av samverkan som har bedrivits på detta område under de senaste tjugo åren. Det finns också en hel del forskning om samverkan kring funktionshinder, framför allt psykiskt funktionshinder, samt utsatta barn och ungdomar. Dessutom finns det en del forskning om samverkan i tekniska och kommersiella sammanhang, samt samverkan kring samhällsplanering, energi- och miljöfrågor. Internationellt finns det en hel del forskning om samverkan kring äldre, men det verkar inte finnas så mycket svensk forskning på detta område. Det verkar inte heller finnas så mycket forskning om samverkan kring missbruk, vilket är ett stort internationellt forskningsområde.

Utanför Sverige finns en hel del forskning om samverkan, framför allt i Storbritannien, Nederländerna, Kanada, USA och de övriga Nordiska länderna. Sannolikt finns det också en del forskning om samverkan i länder som Frankrike och Tyskland, men den publiceras i så fall

inte i internationella engelskspråkiga tidskrifter och är på så sätt svårare att komma åt. I Norge håller man på att genomföra en så kallad samhandlingsreform och det planeras ett centrum för samhandlingsforskning (SeSam) vid universitetet i Trondheim. Detta forskningscentrum kommer att fokusera på innovationsprocesser, styrnings- och finansieringsfrågor, nya organisationsformer, samt resultat och effekter av samverkan.

Kontakter med forskare och forskargrupper

För att få ytterligare information om pågående forskning om samverkan, samt forskare och forskargrupper som kan vara intressanta att knyta till det planerade forskarnätverket, har ett antal kontakter tagits och ett antal möten har även genomförts. De flesta mötena har ägt rum i Göteborg, eftersom det finns så mycket forskning om samverkan i Göteborg.

Förutom löpande kontakter och möten med forskargruppen i Health Management vid NHV (Johanna Andersson, Susanna Bihari Axelsson, Andrea Eriksson och Bengt Åhgren) har individuella möten genomförts med två forskare vid Handelshögskolan i Göteborg (Barbara Czarniawska och Kajsa Lindberg), en forskare vid Chalmers (Anna Kadefors), samt tre forskare vid Institutionen för socialt arbete (Staffan Johansson, Rafael Lindqvist och Monica Nordström). Dessutom har ett möte genomförts med en forskare från Handelshögskolan i Göteborg som numera finns vid Högskolan i Borås (Mikael Löfström).

Förutom dessa möten med Göteborgsforskare har ett telefonmöte anordnats med tre forskare vid Örebro universitet (Berth Danermark, Per Germundsson och Ulrika Englund), samt ett besök vid Karolinska institutet i Stockholm för ett möte med en forskargrupp inom Medical Management (Mats Brommels, John Øvretveit och Johan Hansson). Dessutom har ett möte anordnats vid NHV med en forskare från Karolinska Institutet (Mats Thorslund). Ett besök har även gjorts vid socialmedicinska institutionen i Trondheim, där kontakter har etablerats med projektledaren för den planerade centrubildningen för samhandlingsforskning (Aslak Steinsbekk). Kontakter har också tagits med forskare vid Strathclyde University i Glasgow (Chris Huxham), som är en av de ledande brittiska institutionerna på området.

Dessa möten har handlat om pågående och tidigare forskning om samverkan, samt inventering av existerande forskningskontakter och nätverk inom området. I detta sammanhang har även diskuterats vilket intresse som finns för att ingå i ett forskarnätverk och på sikt en centrubildning för forskning om samverkan. Dessutom har olika tänkbara forskningsinriktningar diskuterats, samt vilka forskningsfrågor som är angelägna att studera. I samband med besöket på Karolinska institutet gjordes även ett besök på Inspektionen för socialförsäkringen (hos Jenny Kärrholm), där olika uppgifter för forskarnätverket diskuterades.

Sammanfattningsvis stämmer bilden av pågående forskning och forskare inom området väl överens med den bild som framträtt vid genomgången av litteraturen, forskningsrådets tilldelningar, samt universitetens och de olika institutionernas hemsidor. Samtliga forskare har uttryckt ett intresse för att ingå i det planerade nätverket för forskning om samverkan. Flera av dem har emellertid efterlyst en tydligare avgränsning av forskningsområdet, till exempel till samverkan inom välfärdsområdet eller mellan människobehandlande organisationer.

När det gäller forskningsinriktning och angelägna forskningsfrågor har flera forskare nämnt ett behov av jämförande studier av samverkan inom olika välfärdsområden, vilket kan ge kunskaper om vad det finns för generella kunskaper och erfarenheter om samverkan. Flera har också nämnt ett behov av utvärderingsforskning, som studerar resultat och effekter av sam-

verkan, samt implementeringsforskning som studerar hur samverkan kan initieras och hur erfarenheter av olika modeller kan spridas. Flera forskare har också aktualiserat frågor om hur samverkan kan ledas och styras ("governance"). En ytterligare forskningsinriktning som nämnts är att studera framväxten av parallella samverkansorgan inom olika områden, till exempel samordningsförbund, samverkansråd och samverkansgrupper, samt vilka konsekvenser dessa kan ha för organiseringen av välfärdssystemet som helhet. I detta sammanhang har även aktualiserats frågan om vilka möjligheter som finns att kombinera eller samutnyttja olika samverkansorgan. Slutligen har flera forskare pekat på att det skulle vara intressant att studera och analysera samverkan utifrån olika teoretiska perspektiv.

Det fortsatta arbetet

Som tidigare nämnts kommer både den vetenskapliga och den grå litteraturen om samverkan att bevakas i det fortsatta arbetet, liksom även resultaten av den pågående forskningen om samverkan. Den tidigare genomgången har emellertid visat att det finns forskning om samverkan inom många olika områden och att det därför kan vara nödvändigt med en snävare avgränsning av samverkan i detta uppdrag.

Även om det kan vara en styrka att visa att det finns en generell kunskap om samverkan oberoende av vilket område det handlar om, så är det samtidigt viktigt att kunna fokusera på något eller några angelägna områden, till exempel samverkan inom välfärdsområdet eller samverkan mellan människobehandlande organisationer. Nackdelen är att en sådan avgränsning utesluter teknisk eller kommersiell samverkan, vilket vore synd eftersom det finns en hel del värdefulla erfarenheter från sådan samverkan. En annan tänkbar avgränsning skulle vara att fokusera på interorganisatorisk samverkan, vilket omfattar även intersektoriell samverkan men inte interprofessionell samverkan i team och projektgrupper. En sådan avgränsning är svår att göra, eftersom interprofessionell och interorganisatorisk samverkan hänger så nära ihop, även om det kan vara klokt att inte gå alltför djupt in i olika grupprocesser.

Med en tydligare avgränsning av samverkansbegreppet kan fortsatta möten med forskare och forskargrupper bli mer fokuserade. Målet är att efter sommaren etablera ett starkt nätverk med högst 15-20 forskare som har samverkan som huvudsakligt forskningsområde. Det vore i detta sammanhang också intressant att knyta någon välkänd internationell forskare till detta nätverk, vilket skulle styrka den samlade kompetensen i nätverket, samt att fortsätta kontakterna med det norska centrumet för samhandlingsforskning.

För att etablera detta forskarnätverk är det viktigt att samla deltagarna till ett första seminarium eller nätverksmöte efter sommaren. Vid ett sådant seminarium kan deltagarna presentera sig för varandra och intressanta forskningsfrågor kan diskuteras inför ett eventuellt seminarium på Kvalitetsmässan, den planerade konferensen med olika forskningsfinansiärer, samt en eventuell ansökan om programstöd från något eller några forskningsråd.

Bilaga

Publikationer om samverkan 2000-2011**Artiklar i vetenskapliga tidskrifter**

- Ahrne, G. & Brunsson, N., "Organizations and meta-organizations". *Scandinavian Journal of Management*, 2005; 21: 429-449.
- Arnetz, B.B., Sjögren, B., Rydén, B. & Meisel, R., "Early workplace intervention for employees with musculoskeletal-related absenteeism: a prospective controlled intervention study". *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 2003; 45: 499-506.
- Axelsson, R. & Bihari Axelsson, S., "Integration and collaboration in public health: a conceptual framework". *International Journal of Health Planning and Management*, 2006; 21: 75-88.
- Bihari Axelsson, S. & Axelsson, R., "From territoriality to altruism in interprofessional collaboration and leadership". *Journal of Interprofessional Care*, 2009; 23: 320-330.
- Edgren, L., "The meaning of integrated care: a systems approach". *International Journal of Integrated Care*, 8, October 2008. www.ijic.org
- Eriksson, U.B., Engström, L.G., Starrin, B. & Janson, S., "Falling between two stools; how a weak co-operation between the social security and the unemployment agencies obstructs rehabilitation of unemployed sick-listed persons". *Disability and Rehabilitation*, 2008; 30: 569-576.
- Hansson, J., Øvretveit, J., Askerstam, M., Gustafsson, C. & Brommels, M., "Coordination in networks for improved mental health service". *International Journal of Integrated Care*, 10, August 2010. www.ijic.org
- Hultberg, E.L., Glendinning, C., Allebeck, P. & Lönnroth, K., "Using pooled budgets to integrate health and welfare services: a comparison of experiments in England and Sweden". *Health & Social Care in the Community*, 2005; 13: 531-541.
- Hultberg, E.L., Lönnroth, K. & Allebeck, P., "Co-financing as a means to improve collaboration between primary health care, social insurance and social service in Sweden: a qualitative study of collaboration experiences among rehabilitation partners". *Health Policy*, 2003; 64: 143-152.
- Hultberg, E.L., Lönnroth, K. & Allebeck, P., "Interdisciplinary collaboration between primary care, social insurance and social services in the rehabilitation of people with musculoskeletal disorder: effects on self-rated health and physical performance". *Journal of Interprofessional Care*, 2005; 19: 115-124.
- Hultberg, E.L., Lönnroth, K., Allebeck, P. & Hensing, G., "Effects of co-financed interdisciplinary teamwork on sick leave for people with musculoskeletal disorders". *Work*, 2006; 26: 369-377.
- Hultberg, E., Lönnroth, K. & Allebeck, P., "Effects of a co-financed interdisciplinary collaboration model in primary health care on service utilisation among patients with musculoskeletal disorders". *Work*, 2007; 28: 239-247.

- Jakobsson, B., Bergroth, A., Schüldt, K. & Ekholm, J., "Do systematic multi-professional rehabilitation group meetings improve efficiency in vocational rehabilitation?". *Work*, 2005; 24: 279-290.
- Jakobsson, B., Bergroth, A., Schüldt, K., Ekholm, J. & Svedlund, M., "Multi-professional vocational rehabilitation group meetings with female clients – a qualitative study". *Work*, 2008; 30: 413-421.
- Jakobsson, B., Schüldt, U., Selander, J., Bergroth, A. & Ekholm, J., "Improved co-operation in vocational rehabilitation with systematic rehabilitation group meetings". *Disability and Rehabilitation*, 2002; 14: 734-740.
- Johansson, S., "Implementing evidence-based practices and programmes in the human services: lessons from research in public administration". *European Journal of Social Work*, 2009; 13: 109-125.
- Johansson, S., Löfström, M. & Ohlsson, Ö., "Separation or integration? A dilemma when organizing development projects". *International Journal of Project Management*, 2007; 25: 457-464.
- Kadefors, A., "Trust in project relationships – inside the black box". *International Journal of Project Management*, 2004; 22: 175-182.
- Kadefors, A., "Fairness in interorganizational project relations: norms and strategies". *Construction Management and Economics*, 2005; 23: 871-878.
- Kärrholm, J., Ekholm, K., Jakobsson, B., Ekholm, J., Bergroth, A. & Schüldt Ekholm, K., "Effects on work resumption of a co-operation project in vocational rehabilitation. Systematic, multi-professional, client-centered and solution-oriented co-operation". *Disability and Rehabilitation*, 2006; 28: 457-467.
- Kärrholm, J., Jakobsson, B., Schüldt Håård, U., Ekholm, J., Bergroth, A. & Schüldt Ekholm, K., "The views of sick-listed employees' immediate superiors on co-operation in vocational rehabilitation". *Work*, 2007; 29: 101-111.
- Kärrholm, J., Ekholm, K., Ekholm, J., Bergroth, A. & Schüldt Ekholm, K., "Systematic co-operation between employer, occupational health service and social insurance office: A 6-year follow-up of vocational rehabilitation for people on sick-leave, including economic benefits". *Journal of Rehabilitation Medicine*, 2008; 40: 628-636.
- Lindberg, K. & Czarniawska, B., "Knotting the action net, or organizing between organizations". *Scandinavian Journal of Management*, 2006; 22: 292-306.
- Lindencrona, F., Ekblad, S. & Axelsson, R., "Modes of interaction and performance of human service networks – a study of refugee resettlement support in Sweden". *Public Management Review*, 2009, 11: 191-215.
- Lindqvist, R., "Vocational rehabilitation between work and welfare – the Swedish experience". *Scandinavian Journal of Disability Research*, 2003; 5: 68-92.
- Löfström, M., "Inter-organizational collaboration projects in the public sector: a balance between integration and demarcation". *International Journal of Health Planning and Management*, 2010; 25: 136-155.
- Marnetoft, S.U. & Selander, J. (2000), "Multidisciplinary vocational rehabilitation focusing on work training and case management for unemployed sick-listed people". *International Journal of Rehabilitation Research*, 2000; 23: 271-279.

- Norman, C. & Axelsson, R., "Co-operation as a strategy for provision of welfare services – a study of a rehabilitation project in Sweden". *European Journal of Public Health*, 2007, 17: 532-536.
- Nylén, U., "Interagency collaboration in human services: impact of formalization and intensity on effectiveness". *Public Administration*, 2007; 85: 143-166.
- Perlinski, M., Blom, B., Morén, S. & Lundgren, M., "The dialectics between specialization and integration: politicians' and managers' views on forms of organization in the Swedish social services". *Administration in Social Work*, 2011; 35: 60-87.
- Sandström, U., Axelsson, R. & Lundborg, C.S., "Interorganisational integration for rehabilitation in Sweden - variation in views on long-term goals". *International Journal of Integrated Care*, 4, December 2004. www.ijic.org
- Sandström, U., Stålsby Lundborg, C., Axelsson, R. & Holmström, I., "Variation in views on clients in interprofessional work for vocational rehabilitation in Sweden". *Journal of Interprofessional Care*, 2007, 21: 479-489.
- Ståhl, C., Svensson, T., Petersson, G. & Ekberg, K., "The work ability divide: holistic and reductionistic approaches in Swedish interdisciplinary rehabilitation teams". *Journal of Occupational Rehabilitation*, 2009; 19: 264-273.
- Ståhl, C., Svensson, T., Petersson, G. & Ekberg, K., "A matter of trust? A study of coordination of Swedish stakeholders in return-to-work". *Journal of Occupational Rehabilitation*, 2009; 19: 409-418.
- Ståhl, C., Svensson, T. & Ekberg, K., "From cooperation to conflict? Swedish rehabilitation professionals' experiences of interorganizational cooperation". *Journal of Occupational Rehabilitation*, 2009, DOI: 10.1007/s10926-010-9281-1.
- Thylefors, I., Persson, O. & Hellström, D., "Team types, perceived efficiency and team climate in Swedish cross-professional teamwork". *Journal of Interprofessional Care*, 2005; 19: 102-114.
- Tjulin, A., Edvardsson Stiwne, E. & Ekberg, K., "Experience of the implementation of a multi-stakeholder return-to-work programme". *Journal of Occupational Rehabilitation*, 2009; 19: 409-418.
- Trägårdh, B. & Lindberg, K., "Curing a meager health care system by lean methods - translating 'chains of care' in the Swedish health care sector". *International Journal of Health Planning and Management*, 2004; 19: 383-398.
- Wihlman, U., Stålsby Lundborg, C., Holmström, I. & Axelsson, R., "Organizing vocational rehabilitation through interorganisational integration – a case study in Sweden". *International Journal of Health Planning and Management*, 2010, DOI: 10.1002/hpm.1067.
- Wihlman, U., Stålsby Lundborg, C., Axelsson, R. & Holmström, I., "Barriers of interorganisational integration in vocational rehabilitation". *International Journal of Integrated Care*, 8, June 2008. www.ijic.org
- Åhgren, B., "Mutualism and antagonism within organizations of integrated health care". *Journal of Health Organization and Management*, 2010; 24: 396-411.
- Åhgren, B. & Axelsson, R., "Evaluating integrated care: a model for measurement". *International Journal of Integrated Care*, 5, August 2005. www.ijic.org

- Åhgren, B. & Axelsson, R., "Determinants of integrated health care development: chains of care in Sweden". *International Journal of Health Planning and Management*, 2007, 22: 145-157.
- Åhgren, B. & Axelsson, R., "A decade of integration and collaboration. The development of integrated health care in Sweden 2000-2010". *International Journal of Integrated Care*, 11, March 2011. www.ijic.org
- Åhgren, B., Bihari Axelsson, S. & Axelsson, R., "Evaluating intersectoral collaboration: a model for assessment by service users". *International Journal of Integrated Care*, 9, February 2009. www.ijic.org
- Øvretveit, J., Hansson, J., Brommels, M., "An integrated health and social care organisation in Sweden: Creation and structure of a unique local public health and social care system". *Health Policy*, 2010, 97: 113-121

Böcker och bokkapitel

- Anell, A. & Mattsson, O., *Samverkan i kommuner och landsting – en kunskapsöversikt*. Lund: Studentlitteratur, 2009.
- Axelsson, R. & Bergroth, A., "Samverkan i rehabilitering". *Rehabiliteringsvetenskap: Rehabilitering till arbetslivet i ett flerdisciplinärt perspektiv* (red. Westerhäll, L. V., Bergroth, A. & Ekholm, J.). Andra utökade upplagan. Lund: Studentlitteratur, 2009: 129-149
- Axelsson, R. & Bihari Axelsson, S. (red.), *Folkhälsa i samverkan – mellan professioner, organisationer och samhällssektorer*. Lund: Studentlitteratur, 2007.
- Axelsson, R. & Bihari Axelsson, S., "Samverkan och folkhälsa: begrepp, teorier och praktisk tillämpning". *Folkhälsa i samverkan – mellan professioner, organisationer och samhällssektorer* (red. Axelsson, R. & Bihari Axelsson, S.). Lund: Studentlitteratur, 2007: 11-31.
- Axelsson, R. & Bihari Axelsson, S., "Intersektoriell samverkan i folkhälsoarbete". *Hälso- och sjukvårdens ekonomi och logistik* (red. Brorström, B. & Larkö, O.). Göteborg: Göteborgs universitet, 2006: 170-177.
- Berlin, J., Carlström, E. & Sandberg, H. (red.), *Team i vård, behandling och omsorg. Erfarenheter och reflektioner*. Lund: Studentlitteratur, 2009.
- Bihari Axelsson, S. & Axelsson, R., "Altruisme i tverrprofesjonelt samarbeid og ledelse". *Tverrprofesjonelt samarbeid i praksis og utdanning* (red. Willumsen, E.). Oslo: Universitetsforlaget, 2009: 104-115.
- Bihari Axelsson, S. & Axelsson, R., "Multidisciplinära team och ledarskap – från revirtänkande till altruism". *Team i vård, behandling och omsorg* (red. Berlin, J., Carlström, E. & Sandberg, H.). Lund: Studentlitteratur, 2009: 149-169.
- Björkman, T., *Case management for individuals with severe mental illness. A process-outcome study of ten pilot services in Sweden*. Lund: Lunds universitet, 2000.
- Carlström, E., *I skuggan av Ädel – integrering i kommunal vård och omsorg*. Göteborg: Göteborgs universitet, Förvaltningshögskolan, 2005.
- Danermark, B., *Samverkan – en fråga om makt*. Örebro: LäroMedia.
- Danermark, B., *Samverkan – himmel eller helvete? En bok om den svåra konsten att samverka*. Stockholm: Gothia.

- Eriksson, A., Lindencrona, F., Olsson, I. & Puskeppeleit, M., "Intersektoriell samverkan i utvecklingsprojekt – en jämförande analys". *Folkhälsa i samverkan – mellan professioner, organisationer och samhällssektorer* (red. Axelsson R. & Bihari Axelsson, S.). Lund: Studentlitteratur, 2007: 87-122.
- Edgren, L. & Stenberg, G., *Närsvårdens ansikten*. Lund: Studentlitteratur, 2006.
- Ekman-Philips, M., *Dialog över etablerade gränser: om organisationsutveckling i sjukvården*. Stockholm: Arbetslivsinstitutet, 2002.
- Germundsson, P., *Lärare, socialsekreterare och barn som far illa. Om sociala representationer och interprofessionell samverkan*. Örebro: Örebro universitet, Hälsoakademin, 2011.
- Grape, O., "Domänkonsensus eller domänkonflikt? Integrerad samverkan mellan myndigheter. Organisation och omvärld – nyinstitutionell analys av människobehandlande organisationer" (red. Grape, O., Blom, B. & Johansson, R.). Lund Studentlitteratur, 2006.
- Grape, O., Blom, B. & Johansson, R. (red.), *Organisation och omvärld – nyinstitutionell analys av människobehandlande organisationer*. Lund Studentlitteratur, 2006.
- Hjern, B., "Samverkan – inneord eller en utmaning för den svenska modellen". *Folkhälsa i samverkan – mellan professioner, organisationer och samhällssektorer* (red. Axelsson R. & Bihari Axelsson, S.). Lund: Studentlitteratur, 2007: 33-86.
- Hultberg, E.L., *Co-financed collaboration between welfare services – effects on staff and patients with musuloskeletal disorders*. Göteborg: Göteborgs universitet, Sahlgrenska akademien, 2005.
- Hörnemalm, J., *Samverkan är ett magiskt ord: mostridiga ambitioner och ideal i nätverksorganisering*. Luleå: Luleå tekniska universitet, 2008.
- Jakobsson, B., *Co-operation in vocational rehabilitation – methods in multiprofessional cross-sector group meetings and effects on employment*. Stockholm: Karolinska institutet, 2008.
- Johansson, S., *Implementering av Västbus*. Göteborg: FoU i Väst, 2010.
- Kärholm, J., *Co-operation among rehabilitation actors for return to working life*. Stockholm: Karolinska institutet, 2007.
- Lind, J.I., "Teambaserade strukturer – en möjlig utvecklingsriktning". *Team i vård, behandling och omsorg* (red. Berlin, J., Carlström, E. & Sandberg, H.). Lund: Studentlitteratur, 2009: 191-216.
- Lindberg, K., *Kopplandets kraft. Om organisering mellan organisationer*. Göteborg: Göteborgs universitet, Handelshögskolan, 2002.
- Lindberg, K., *Samverkan*. Malmö: Liber, 2009.
- Lindqvist, R., *Att sätta gränser: organisationer och reformer i arbetsrehabilitering*. Umeå: Borea Bokförlag, 2000.
- Lindqvist, R. (red.), *Organisation och välfärdsstat*. Lunds: Studentlitteratur, 2008.
- Lindencrona, F., *Strategies for health promoting introduction for newly-arrived refugees and other immigrants*. Stockholm: Karolinska institutet, 2008.
- Löfström, M., "Samverkan kring rehabilitering – att överskrida organisatoriska gränser". *Hälso- och sjukvårdens ekonomi och logistik* (red. Brorström, B. & Larkö, O.). Göteborg: Göteborgs universitet, 2006: 178-185.

- Löfström, M., Samverkan och gränser. Studier av samverkansprojekt i offentlig sektor. Göteborg: Göteborgs universitet, Handelshögskolan, 2010.
- Ståhl, C., In cooperation we trust. Interorganizational cooperation in return-to-work and labour market reintegration. Linköping: Linköpings universitet, 2010.
- Westrup, U., Gränsöverskridande styrning. Om krav på ekonomisk styrning i social verksamhet inriktad mot barn och ungdomar. Lund: Lunds universitet, Ekonomihögskolan, 2002.
- Wihlman, U., Development of interorganizational integration – a vocational rehabilitation project. Göteborg: Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, 2009.
- Willumsen, E., Interprofessional collaboration in residential childcare. Göteborg: Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, 2006.
- Willumsen, E. (red.), Tverrprofesjonelt samarbeid i praksis og utdanning. Oslo: Universitetsforlaget, 2009.
- Åhgren, B., Creating integrated care. Göteborg: Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, 2007

Opublicerade rapporter

- Andersson, J., Axelsson, R., Bihari Axelsson, S., Eriksson, A. & Åhgren, B., Samverkan inom arbetslivsinriktad rehabilitering – en sammanställning av kunskap och erfarenheter inom området. Stockholm: Nationella rådet för finansiell samordning, 2010.
- Axelsson, R. & Bihari Axelsson, S., Utvärdering av försöksverksamhet med samverkansgrupper och coacher i Vänersborg och Mellerud. Göteborg: Nordic Centre for Health and Social Assessment, 2009.
- Bihari Axelsson, S. & Axelsson, R., ”Management of interagency collaboration – between health care and other welfare services”. Paper presented at the EHMA annual conference, Lahtis, July 2010.
- Kadefors, A., Förtroende och samverkan i byggprocessen – förutsättningar och erfarenheter. Göteborg: Chalmers tekniska högskola, 2002.
- Kadefors, A., Samverkan och kunskapsintegration i vårdbyggande – en studie av Tehuset. Göteborg: Chalmers tekniska högskola, 2010.